

EDIȚIE SPECIALĂ

1 Decembrie, Ziua Națională a României. Semnificațiile și istoria acestei date

Categorie: Actualitate Publicat: Miercuri, 01 Decembrie 2021 10:01 Scris de Tudor Marcu
Accesări: 512

Despre Marea Unire s-a scris enorm în ultimii peste 100 de ani, iar ceea ce iese cel mai ușor în evidență din vasta literatură este că a existat un cumul de factori, externi și interni, și o serie de decizii din partea politicianilor români care au determinat formarea României Mari.

În momentul izbucnirii Primului Război Mondial, când Austro-Ungaria a declarat război Serbiei pe 28 iulie 1914, România Mică, fără Transilvania, Basarabia și Bucovina, se afla într-o poziție delicată. Proverbiul „ciocan și nicovală” se referea atât la poziția geografică, între Puterile Centrale la vest și Rusia Țaristă la est, cât și la situația politică, între alianța (neoficială) cu Puterile Centrale și acordul țărilor Antantei (Anglia, Franța și Rusia) privind unirea Transilvaniei cu România, dacă țara va participa la război împotriva Puterilor Centrale, scrie Descoperă.

Tratatul secret cu Puterile Centrale exista încă din 30 octombrie 1883 și stipula, printre altele, ieșirea din izolarea diplomatică a României și sprijinul armat împotriva Rusiei. Acesta era cunoscut de foarte puține persoane, dar este adus în atenția președinților marilor partide din

EDIȚIE SPECIALĂ

1 Decembrie, Ziua Națională a României. Semnificațiile și istoria acestei date

Categorie: Actualitate Publicat: Miercuri, 01 Decembrie 2021 10:01 Scris de Tudor Marcu Accesări: 512

țară în cadrul Consiliului de Coroană din 3 august 1914, întrunit la Sinaia. Cei 18 politicieni, Regele Carol I și principele moștenitor, Ferdinand, au sarcina extrem de dificilă de a alege. Aveau trei opțiuni: (1) să păstreze alianța cu Puterile Centrale, care deși avea avantaje enorme, însemna renunțarea la Transilvania și Bucovina, (2) să se alieze cu Antanta, chiar dacă Rusia anexase Basarabia în 1878 sau (3) neutralitatea, varianta cea mai prudentă. În aceeași perioadă, Italia își declarase neutralitatea, lucru care a contribuit la luarea deciziei finale.

La scurt timp, pe 1 octombrie 1914, există o convenție secretă cu Rusia (Acordul Sazonov-Diamandi), prin care aceasta promite să apere integritatea teritorială a României și recunoaște drepturile asupra teritoriilor austro-ungare locuite de români. La schimb era o neutralitate binevoitoare a României.

Pe 11 octombrie 1914 ajunge pe tron Ferdinand I, odată cu moartea lui Carol I de pe 10 octombrie.

Intrarea României în război

Perioada de neutralitate durează circa doi ani. Pe 17 august 1916 se semnează la București alianța dintre România și Antanta, la care se alăturase și Italia în 1915. Condiția cea mai importantă a intrării României în război era ca, după încheierea conflictului, să se discute despre drepturile istorice asupra teritoriilor Transilvania, Bucovina și Basarabia.

Guvernul liberal condus de Ionel Brătianu și Regele Ferdinand au discutat apoi intrarea României în război împotriva Puterilor Centrale în cadrul Consiliului de Coroană de la Cotroceni, la 26 august 1916. Germania, patria monarhiei românești, a avut o reacție radicală: Ferdinand a fost șters din arborele genealogic al familiei.

Planurile de luptă inițiale erau acelea că trupele rusești și cele române trebuiau să înceapă ofensiva. Trupele anglo-franceze trebuiau să debarce la Salonic pentru a opri trupele bulgare de a ataca România. Planul nu s-a realizat pentru că germanii și bulgarii au pornit o ofensivă puternică în Balcani, iar trupele rusești au ajuns târziu.

Trupele germane au ocupat astfel două treimi din teritoriul României, trupele rusești reușesc să stabilizeze frontul abia în ianuarie 1917.

Moldova rămânea singurul teritoriu liber al României, conducerea (Guvernul, Parlamentul și familia regală) retrăgându-se la Iași. Din ianuarie până în mai, armata română s-a reorganizat și s-a echipat cu ajutorul unei misiuni franceze condusă de Henri Mathias Berthelot. Au fost create două armate române care aveau circa 400.000 de oameni, alături de care se mai aflau și 3

EDIȚIE SPECIALĂ

1 Decembrie, Ziua Națională a României. Semnificațiile și istoria acestei date

Categorie: Actualitate Publicat: Miercuri, 01 Decembrie 2021 10:01 Scris de Tudor Marcu Accesări: 512

armate rusești ce însumau aproximativ un milion de oameni.

De aceea, ofensiva românească din vara lui 1917 de la Mărăști (11 iulie), condusă de generalul Alexandru Averescu, de la Mărășești (1-24 iulie), condusă de generalii Constantin Cristescu și Eremia Grigorescu, și de la Oituz (în perioada 8-22 august) a înregistrat succese și a distrus planurile germanilor de ocupare a Moldovei și a portului Odessa.

Condițiile grele ale Tratatului de Pace de la București

La sfârșitul lui 1917, bolșevicii ajung la putere în Rusia. A urmat Armistițiul de la Focșani între conducerile României și Rusiei pe de o parte și guvernele Puterilor Centrale, pe de cealaltă parte, care aveau în vedere încetarea ostilităților pe Frontul Român la data de 9 decembrie 1917. Până în 18 februarie 1918, se încheie la Brest-Litovsk tratatul de pace dintre Rusia Sovietică și Puterile Centrale. Pe 7 mai se încheie tratatul de pace de la București dintre România și Puterile Centrale după ce se semnase tratatul preliminar de la Buftea pe 5 martie 1918. Prin Pacea de la Buftea-București, România era obligată să cedeze Dobrogea și să accepte condiții economice grele.

Între timp, după Revoluția din Octombrie din 1917, Basarabia și-a declarat independența față de Rusia, iar cu această independență, la 27 martie 1918, Ion Inculeț, președintele Sfatului Țării, a decis unirea Basarabiei cu Regatul României.

Cu ajutorul întăririlor, reorganizării și intrării în război de partea Antantei a Statelor Unite, armatele din Balcani sparg frontul bulgar în septembrie 1918 și înaintează spre Sofia, iar pe 16 septembrie la Salonic este semnat actul de capitulare al Bulgariei.

Înfrângerea Puterilor Centrale

Victoria Antantei începea să se contureze pe toate fronturile. La 10 noiembrie 1918, România reintră în război, dar care a doua zi încetează odată cu semnarea armistițiului de la Compiègne din 11 noiembrie 1918.

Înfrângerea militară a Puterilor Centrale aduce cu sine și destrămarea imperiilor, iar în ceea ce privește România, destrămarea Imperiului Austro-Ungar și eliberarea Transilvaniei de hegemonia acestuia. Împăratul Carol al austro-ungarilor dorește transformarea monarhiei într-un stat federal, dar era prea târziu, iar singura salvare ar mai fi venit de la vechii inamici și de la decizia învingătorilor. Lucrurile nu au stat așa, pentru că popoarele din imperiu au luat-o înaintea diplomației și a deciziilor politice și și-au hotărât singure destinul.

EDIȚIE SPECIALĂ

1 Decembrie, Ziua Națională a României. Semnificațiile și istoria acestei date

Categorie: Actualitate Publicat: Miercuri, 01 Decembrie 2021 10:01 Scris de Tudor Marcu Accesări: 512

Contextul din perioada imediat anterioară Marii Uniri este evidențiat de multe personalități ale vremii. Spre exemplu, scriitorul Barbu Ștefănescu-Delavrancea spunea: „Noi n-am intrat în haosul acestui măcel pentru cuceriri, ci pentru desrobiri. Noi nu vrem ce nu este al nostru, ci vrem unirea cu frații noștri din Ardeal, din Banat și din Bucovina. Noi nu croim cu sabia o patrie nouă, ci ne-o întregim”.

„Motivul care determină România să intre în război este satisfacerea aspirațiilor ei naționale”

Cauza României împotriva Austro-Ungariei a fost susținută și înțeleasă și de opinia publică din Europa. Cotidianul Britanic "The Evening Star" susținea: „Motivul care determină România să intre în război este satisfacerea aspirațiilor ei naționale. România are o ambiție de mult cultivată de a încorpora provinciile locuite de români (Transilvania și Banatul, n.a.) și, în același timp, să elibereze pe românii ce sunt acum sub dominația austriacă”. Și ziarul rusesc "Novoie Vremia" preciza că „trei milioane de români trăiesc în Transilvania sub puterea habsburgilor, fiind supuși deznaționalizării”, ajungând la concluzia că „salvarea neamului românesc de distrugerea națională constituie tocmai scopul direct al intrării României în rândurile aliaților europeni”.

Astfel, la 13 noiembrie, Consiliul Național din Bucovina își asumă conducerea noului stat, iar lăncu Flondor devine șef al guvernului, iar la 28 noiembrie, la Cernăuți, congresul, format din 100 de persoane, votează "Unirea necondiționată și pe vecie a Bucovinei, în vechile ei hotare până la Ceremuș, Colacin și Nistru, cu Regatul României". Deputații români (74), germani (7), polonezi (6) au votat pentru, iar cei 13 deputați ucraineni s-au retras din sală înainte de supunerea la vot.

Anterior, în 12 octombrie, la Oradea, Partidul Național Român din Transilvania adoptase ceea ce s-a numit Declarația de autodeterminare, scrisă de Vasile Goldiș: „în virtutea dreptului național al fiecărei națiuni de a dispune de ea însăși". La 6 zile distanță, Declarația era citită în Parlamentul de la Budapesta de Alexandru Vaida Voevod, iar la Viena, Iuliu Maniu aduna 70.000 de soldați transilvăneni din armata austro-ungară cu care pornește spre Transilvania. Acest regiment va avea un rol cheie de apărare al Adunării.

La sfârșitul lunii octombrie, Maniu se află la o reuniune a ofițerilor români din armata austro-ungară, la restaurantul Dreher Park din Schonbrunn. Ocazia a dus la întemeierea Comitetului Național al românilor din Transilvania, unde Maniu a ocupat funcția de președinte. Apoi a urmat crearea Senatului Central. Soldații și ofițerii români erau subordonați superiorilor militari români și jurau credința steagului tricolor.

Iuliu Maniu i-a cerut generalului Stoger-Steiner, ministrul de Război austriac, transferul comenzii regimentelor românești către Sfatul Militar român, iar generalul Ion Boeriu a fost desemnat

EDIȚIE SPECIALĂ

1 Decembrie, Ziua Națională a României. Semnificațiile și istoria acestei date

Categorie: Actualitate Publicat: Miercuri, 01 Decembrie 2021 10:01 Scris de Tudor Marcu Accesări: 512
comandant al trupelor române.

Reședința Comitetului a fost stabilită chiar în clădirea Ministerului de Război al Austriei, iar pe sediul acestei cazărmi a fost arborat tricolorul.

Înființat pe 3 noiembrie 1918, din membri ai Partidului Social Democrat și ai Partidului Național Român, Consiliul Național Român Central (CNRC) preia controlul Transilvaniei, pe fondul dezorganizării administrației austro-ungare, cu sediul la Arad, după ce a fost câteva zile stabilit la Budapesta.

Aceasta este și perioada menționată anterior unde România reîntră în război, ce se remarcă prin trecerea Carpaților a doua oară, reprezentând aceeași manifestare a dorinței de întregire a țării.

Negocierile între români și unguri, fără rezultat

Abia la data de 10 noiembrie, CNRC comunica Ungariei decizia de preluare a guvernării Transilvaniei, iar a doua zi, împăratul Carol I Habsburg abdică. Sarcina de negocieri avea să-i revină lui Iászi Oszkar, ministrul naționalităților maghiare. Întâlnirile dintre acesta și Iuliu Maniu trebuiau să rezolve relațiile dintre cele două națiuni. Iászi Oszkar dorea realizarea unei confederații transilvănene, dar Maniu susținea că vrea despărțirea totală a Transilvaniei de Ungaria.

Negocierile, purtate la Arad între 13-15 noiembrie, nu au avut niciun rezultat. Tot în ziua de 13 noiembrie, guvernul ungar semnează armistițiul de la Belgrad cu generalul Franchet d'Esperey. Astfel, este stabilită o linie de demarcație arbitrară între Ungaria și Transilvania, care lăsa în autoritatea conducerii de la Budapesta orașe precum Satu Mare, Oradea, Beiuș, Arad și regiunile istorice Banat (care a fost încredințată sârbilor), Crișana și Maramureș.

Din acest motiv, Consiliul Național a publicat la 18 noiembrie manifestul „Către popoarele lumii,, - în ediție trilingvă (română, engleză și franceză), inspirat din Declarația de independență a Statelor Unite ale Americii, care convoca la Alba Iulia, Adunarea Națională a Românilor din Transilvania și Ungaria. Urmău să fie aleși prin vot universal 600 de deputați și 628 de reprezentanți ai organizațiilor și societăților culturale care urmau să voteze unirea tuturor teritoriilor locuite de aceștia cu Regatul României

Cei 1228 de delegați s-au reunit în Cazinoul din Alba Iulia, iar în oraș s-au adunat circa 100.000 de oameni care așteptau hotărârile. În Marea Adunare de la Alba Iulia, organizată la 1 decembrie 1918, erau prezente toate categoriile sociale și membrii celor două biserici.

EDIȚIE SPECIALĂ

1 Decembrie, Ziua Națională a României. Semnificațiile și istoria acestei date

Categorie: Actualitate Publicat: Miercuri, 01 Decembrie 2021 10:01 Scris de Tudor Marcu Accesări: 512

La 1 decembrie 1918, se decide astfel în unanimitate unirea Transilvaniei, Crișanei și Maramureșului cu România, dar cu păstrarea unei autonomii locale, dar pe baze democratice, cu egalitate între naționalități și religii. „Adunarea Națională a poporului român din Transilvania, Banat și părțile ungurene a primit rezoluțiunea prezentată prin Vasile Goldiș în întregimea ei și astfel unirea acestei provincii românești cu țara mamă este pentru toate veacurile decisă”, anunța Gheorghe Pop de Băsești, președintele Marii Adunări.

La Alba Iulia, așa cum a fost și la Cernăuți, la 28 noiembrie, a fost o adunare a tuturor românilor din Austro-Ungaria. Tot aici, la Alba Iulia, se constituie Marele Consiliu Național Român, care este format din 200 de membri aleși și încă 50 cooptați. În următoarea zi, Consiliul numește un guvern provizoriu, numit Consiliul Dirigent al Transilvaniei, care îl are în frunte pe Iuliu Maniu. La 11 decembrie se ratifică Marea Unire de către Guvernul României, iar declarația de la Alba Iulia este înmănată regelui Ferdinand. Regele promulgă în aceeași zi decretul de sancționare a unirii (inclusiv a Basarabiei și Bucovinei). Un an mai târziu, în 29 decembrie 1919, Parlamentul României votează legile de ratificare a unirii Transilvaniei, Crișanei, Maramureșului, Banatului, Bucovinei și Basarabiei cu România.

Organizarea Adunării, o miză colosală

Organizarea Unirii la Alba Iulia nu se putea realiza fără ajutorul României. Printre eșecurile negocierilor cu maghiarii și convocarea Adunării, au avut discuții cu autoritățile române, pe atunci încă stabilite la Iași. Primul ministru liberal Ionel Brătianu a pus condițiile, în 1916, ca România să intre în război numai dacă obține unirea cu Transilvania. Era esențial totuși ca argumentele pentru Marea Unire să nu fie numai militare, ci și democratice.

De aceea, a fost nevoie de Adunarea de la Alba Iulia, pentru a arăta că întreaga populație își dorește întregirea țării.

Între autoritățile române aflate la Iași și liderii români din Transilvania au existat contacte înainte de Marea Adunare de la Alba Iulia deoarece, potrivit lui Gabriel Rustoiu, directorul Muzeului Național al Unirii Alba-Iulia, se dorea ca Armata Română să nu înainteze în Transilvania până când nu avea loc actul plebiscitar. Era foarte important pentru conferința de pace ce avea să urmeze războiului (Conferința de Pace de la Paris din 1919 - 1920), să se demonstreze că „Transilvania s-a unit cu România și nu a fost o ocupație militară” (în argumentarea acestei afirmații, delegația română de la Paris avea să prezinte și fotografiile făcute de Samuilă Mârza la Alba Iulia pe 1 decembrie 1918).

Aspectele acestea au fost transmise de către Ionel Brătianu liderilor din Ardeal prin mai mulți mesageri, chiar și printr-un zbor Bacău-Blaj, denumit și „zborul Unirii” cu un avion în care se

EDIȚIE SPECIALĂ

1 Decembrie, Ziua Națională a României. Semnificațiile și istoria acestei date

Categorie: Actualitate Publicat: Miercuri, 01 Decembrie 2021 10:01 Scris de Tudor Marcu Accesări: 512

aflau piloții Victor Precup și Vasile Niculescu. Blajul a fost ales pe considerentul că acolo era cel mai puternic centru al românismului și exista și o zonă destul de bună pentru a putea ateriza, în zona Câmpiei Libertății.

Totodată, o altă delegație care se întorcea de la Iași menționa nevoia urgentă de operațiuni militare cerute Armatei Române. Situațiile din sudul Ucrainei și Maramureș se puteau deteriora din cauza pagubelor făcute de trupele bolșevice. Armata Română trebuia să intervină la vestul teritoriului pentru a restabili ordinea, astfel că nu putea sta un timp mai îndelungat la sud de Mureș pentru desfășurarea Adunării.

„Era un haos, dar un haos ținut sub control”

Performanța logistică a Adunării este cu atât mai semnificativă cu cât Transilvania trecea prin dezintegrarea administrativă, odată cu ruperea de Imperiul Austro-Ungar. Potrivit lui Gabriel Rustoiu, era „un haos, dar un haos ținut sub control pentru că existau gărzi naționale atât românești, cât și maghiare”. Totodată, existau românii care conduceau Comitetul Reunit al Gărzilor Române și Maghiare, în contextul vidului de putere generat de destrămarea Imperiului Austro-Ungar.

Realizarea Adunării de la Alba Iulia într-un timp atât de scurt a avut ramificații sociale (și nu numai) extrem de importante care merită luate în considerare și astăzi, în contextul actual. Un oraș ca Alba Iulia, având pe atunci o populație de doar 10.000 de locuitori, a primit în adăpost 100.000 de oameni, care s-au deplasat pe o vreme vitregă de început de iarnă, cu mijloacele de atunci, pe distanțe de sute de kilometri. Pe drum (vorbit despre o țară care mai putea fi considerată în război) au fost hrăniți, găzduiți și informați. Ce se poate spune după 100 de ani este că, cel puțin, România a început bine.

Adunarea de la Alba Iulia poate fi rezumată și altfel, printr-un fragment al declarației lui Iuliu Maniu: „Noi, onorată Adunare Națională, privim în înfăptuirea unității noastre naționale un triumf al libertății omenești. Noi voim să întronăm pe aceste plaiuri libertatea tuturor neamurilor și a tuturor cetățenilor (...) Noi nu vrem să verse nimenea lacrimile pe care le-am vărsat noi atâtea veacuri și nu voim să sugem puterea nimănui, așa cum a fost suptă a noastră veacuri de-a rândul. Rog onorata Adunare Națională să primească proiectul nostru de Rezoluție, pentru a întemeia pentru vece România unitară și mare și de a se înstăpâni pentru totdeauna adevărată democrație și deplină dreptate socială”.

„A fost cu adevărat o triumfătoare reintrare în capitala noastră”

Seria de lucruri bune a continuat. Tot pe 1 decembrie, Regina Maria și Regele Ferdinand s-au

EDIȚIE SPECIALĂ

1 Decembrie, Ziua Națională a României. Semnificațiile și istoria acestei date

Categorie: Actualitate Publicat: Miercuri, 01 Decembrie 2021 10:01 Scris de Tudor Marcu Accesări: 512

Întors la București, după doi ani de exil la Iași. „Parcă îmi venea amețea când îmi dădeam seama de mărinimia soartei. (...) Apoi, deodată, s-a hotărât ziua de 1 Decembrie pentru intrarea noastră în București”, scria Regina Maria în „Povestea vieții mele”. Prin ochii Reginei vedem și situația dificilă a României de dinainte de 1 decembrie și semnificația care nu poate fi supraestimată pentru această dată: „Doi ani, dar ce ani! (...) Și în timpul acestor doi ani, ce muncă, ce strădanie; o sfâșietoare înșirare de nenorociri, o situație de un tragic aproape fantastic și cu sorocul împotriva noastră. (...) Pot să numesc acești doi ani chiar binecuvântați, căci m-au apropiat de tot, de inima poporului meu, m-au învățat să nu mă dau în lături de la nici o strădanie, să nu mă tem de nimic, să înving orice slăbiciune și să fiu gata zi și noapte, la orice eveniment. Acum s-a sfârșit visul cel rău și lung, iar visul României Mari s-a întruchipat aievea (...)! Nando (Regele Ferdinand n.r.) se întoarce ca dezrobitorul care a înfăptuit unirea poporului său. Jertfa de sine pe care a făcut-o a fost răsplătită. Numele lui e binecuvântat de toți, mari și mici. Minunate cu adevărat sunt căile Domnului, mari și înfricoșătoare! (...)”

Regina Maria descrie și reintrarea în Capitală: „a fost cu adevărat o triumfătoare reintrare în capitala noastră. Orașul înnebunise de tot. Aveai impresia că până și casele și pietrele drumului strigau urale împreună cu mulțimea. Peste tot steaguri fâlfâiau la ferestre, pe acoperișuri, la felinare, și stegulețe în mâna fiecărui copil. Era o simfonie amețitoare de roșu, galben și albastru. (...) Ne întoarserăm biruitori în ciuda nenorocirii și a umilinței, iar visul de veacuri al României era acum împlinit”.

Recunoașterea internațională a Marii Uniri

Recunoașterea internațională a unirii Bucovinei cu România s-a făcut la 10 septembrie 1919, prin semnarea Tratatului de la Saint Germain dintre Puterile Aliate și Austria. Recunoașterea unirii Transilvaniei, Banatului, Crișanei și Maramureșului cu România s-a făcut prin Tratatul de pace de la Trianon, încheiat la 4 iunie 1920, de Puterile Aliate și Asociate și Ungaria.

În 28 octombrie 1920, s-a semnat Tratatul de la Paris, pe de-o parte de România și pe de cealaltă parte de Puterile Aliate (Franța, Marea Britanie, Italia și Japonia) și a avut ca scop recunoașterea unirii României cu Basarabia. Dar acesta nu a intrat în vigoare pentru că Japonia nu l-a ratificat. De asemenea, Uniunea Sovietică nu a recunoscut această unire, iar acțiunile Japoniei au venit ca rezultat al unui protocol secret care a făcut parte dintr-un tratat între Japonia și Uniunea Sovietică din 1925.

Sursa: [Mediafax](#)